

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2003 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 6 § begravningslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 maj 2003 en proposition med förslag till lag om ändring av 6 § begravningslagen (RP 19/2003 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Lagmotioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotioner:

— LM 2/2003 rd — Matti Väistö /cent: Lag om ändring av 6 § begravningslagen, som remitterats till utskottet den 7 maj 2003.

— LM 4/2003 rd — Nils-Anders Granvik /sv m.fl.: Lag om ändring av 6 § begravningslagen, som remitterats till utskottet den 7 maj 2003.

— LM 8/2003 rd — Petri Salo /saml m.fl.: Lag om ändring av 6 § begravningslagen, som remitterats till utskottet den 7 maj 2003.

— LM 19/2003 rd — Toimi Kankaanniemi /kd m.fl.: Lag om ändring av 6 § begravningslagen, som remitterats till utskottet den 7 maj 2003.

— LM 58/2003 rd — Tony Halme /saf m.fl.: Lag om ändring av 6 § begravningslagen, som remitterats till utskottet den 11 maj 2003.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Tuula Lybeck, undervisningsministeriet
- lagstiftningsråd Tuula Majuri, justitieministeriet
- utvecklingsdirektör, ordförande Klaus Halla, social- och hälsovårdsministeriet, samtidigt som representant för Delegationen för frontveteranärenden
- kanslichef Risto Junttila, Kyrkostyrelsen
- lagfaret ecklesiastikråd Paavo Perola, Finlands ortodoxa kyrkostyrelse
- verkställande direktör Reino Toivio, Frontmannaveteranförbundet rf
- hedersordförande Simo Kärävä, Finlands Krigsveteranförbund rf
- professor Olli Mäenpää.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- Rintamanaisten Liitto ry
- Krigsinvalidernas Brödraförbund.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONERNA

Propositionen

Begravningslagen föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om att de församlingar och

kyrkliga samfälligheter i evangelisk-lutherska kyrkan som håller allmänna begravningsplatser också i framtiden i enlighet med tidigare praxis helt eller delvis skall kunna bevilja befrielse från

FvUB 4/2003 rd — RP 19/2003 rd

avgifter som tas ut inom begravningsverksamhet på den grund att den avlidne var frontveteran eller av något annat jämförligt skäl.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2004.

Lagmotion LM 2/2003 rd

I lagmotionen föreslås att 6 § i begravningslagen kompletteras med nya 3 och 4 mom. för att det också i framtiden skall vara möjligt att följa ett flertal församlingars nuvarande praxis att tillhandahålla krigsveteraner en avgiftsfri gravplats. I det nya 3 mom. föreslås att avgift för gravplats, tjänster i anknytning till begravning eller vård av graven inte skall få tas ut hos krigsveteraner och med dem jämförliga personer. Med stöd av 6 § 4 mom. i lagmotionen skall en församling eller en kyrklig samfällighet kunna befria en krigsveterans maka från begravningsavgifter och även i övrigt bevilja befrielse från avgifter av särskilda skäl.

Lagmotion LM 4/2003 rd

I lagmotionen föreslås att den nya 6 § i begravningslagen ändras såtillvida att praxis med att tillhandahålla krigsveteraner avgiftsfria gravplatser fortsätter också i framtiden.

Lagmotion LM 8/2003 rd

I lagmotionen föreslås att begravningsavgifter skall kunna graderas eller inte alls tas ut på

grundval av hur länge en person varit medlem av församlingen, att personen är krigsveteran eller krigsänka eller någon annan jämförlig allmänt acceptabel och tillämplig omständighet med hänsyn till vad grundlagen föreskriver om likställdhet inför lagen.

Lagmotion LM 19/2003 rd

I lagmotionen föreslås att 6 § i begravningslagen kompletteras med ett nytt 3 mom. om att evangelisk-lutherska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter som håller allmänna begravningsplatser skall ha fortsatt rätt att bestämma att begravningsavgifter för avlidna med fronttecken enligt förordningen om frontmannatecken (772/1969) kan fastställas till en lägre nivå än normalt eller inte alls tas ut.

Lagmotion LM 58/2003 rd

I lagmotionen föreslås att församlingar eller kyrkliga samfälligheter i alla fall utan undantag alltid bör bevilja veteraner, deras makar samt kvinnor på hemmafronten befrielse från begravningsavgifter. Om församlingen eller den kyrkliga samfälligheten inte har ekonomiska möjligheter att bevilja befrielse bör kyrkans centralfond bevilja församlingen eller den kyrkliga samfälligheten behovsprövat understöd av andra särskilda skäl enligt 9 a § 1 mom. i lagen om kyrkans centralfond (895/1941).

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Inledning

En församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan kan med stöd av 6 § i begravningslagen (457/2003) ta ut avgifter för upplåtelsen av en gravplats, tjänster i anknytning till gravsättningen och skötseln av graven. Avgifterna får vara högst så stora som produktionskostnaderna för tjänsten i fråga. Dessutom

skall grunderna för avgifterna vara desamma för alla dem som har rätt att bli gravsatta på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens begravningsplats.

Begravningslagen antogs i riksdagen i slutet av riksmötet 2002 (RP 204/2002 rd) och lagen träder i kraft i början av 2004. I sitt betänkande om begravningslagen ansåg förvaltningsutskottet att det var skäl att skyndsamt sätta igång en särskild beredning för att närmare klarlägga på vilka villkor det var möjligt att avvika från prin-

cipen om lika stora avgifter. Utskottet har ansett det viktigt att det också i framtiden skall vara möjligt att följa nuvarande praxis i flera församlingar att överlåta en avgiftsfri gravplats till krigsveteraner (FvUB 21/2002 rd).

Befrielse från avgifter

Regeringen föreslår att begravningslagen kompletteras med en bestämmelse om att de församlingar och kyrkliga samfälligheter i evangelisk-lutherska kyrkan som håller allmänna begravningsplatser också i framtiden i enlighet med tidigare praxis helt eller delvis skall kunna bevilja befrielse från avgifter inom begravningsverksamhet på den grund att den avlidne var frontveteran eller av något annat jämförligt skäl.

Lagmotionerna för fram olika alternativ - dels tekniska, dels innehållsliga - för regleringen. En del av dem utgår i likhet med propositionen från att församlingarna skall ha rätt att avgöra om avgiftsfrihet beviljas eller inte. I andra föreslås befrielse från avgifter direkt med stöd av lag.

Utskottet har redan av hänsyn till den evangelisk-lutherska kyrkans ställning stannat för att det som tidigare skall vara församlingens eller den kyrkliga samfällighetens sak att bestämma om befrielse från avgifter. Dessutom skall församlingen eller den kyrkliga samfälligheten kunna bestämma om befrielse beviljas helt eller delvis.

Utskottet ser det som helt klart att församlingar och kyrkliga samfälligheter kommer att bevilja våra krigsveteraner befrielse från avgifter. Samtidigt är det enligt utskottets mening lämpligt att församlingarna fattar ett principbeslut om befrielse från avgifter och vilka som skall beviljas befrielse utifrån principen om likabehandling.

Vem kan befrias från avgift

Begreppet krigsveteran används mycket ofta i allmänt språkbruk och även i officiella sammanhang. Men enligt erhållen utredning används begreppet frontveteran i stället för krigsveteran i vår lagstiftning. Som frontveteran anses den som beviljats frontmannatecken, fronttjänsttecken,

fronttecken, veterantecken eller frontmannatecken för utlänningar.

För tillfället finns det omkring 118 000 frontveteraner i livet, ca 19 000 av dem krigsinvalider. Veteranernas medelålder är omkring 83 år. Av de nu levande frontveteranerna är drygt 80 000 män och omkring 37 000 kvinnor.

Utskottet godkänner regeringens flexibla förslag till reglering som möjliggör att också personer som är jämförliga med frontveteraner kan beviljas befrielse från avgifter. I början av 1998 trädde en lag om rehabilitering för personer som tjänstgjort i vissa uppdrag under Finlands krig (1039/1997) i kraft. Enligt uppskattning omfattas lagen av totalt 10 000—15 000 personer, av vilka knappa hälften är sådana 1926 födda personer som tjänstgjort vid försvarsmaktens utbildningscentraler. Enligt den formulering som utskottet godkänt kan dessa personer som under krigen 1939—1945 eller senare har tjänstgjort i krigsrelaterade uppgifter och som enligt lagen 1039/1997 kan få rehabilitering beviljas befrielse från begravningskostnader på samma sätt som frontveteraner.

Regeringen anser i propositionens motivering att också dessa personers makor kan beviljas befrielse från avgifter. Utskottet föreslår att bestämmelsen preciseras på denna punkt genom att makarna nämns i lagen. Med makar avses både krigsänkor och andra veteranmakor.

Sammanfattning

Förvaltningsutskottet noterar att det gemensamma målet för propositionen och lagmotionerna är att frontveteraner och med dem jämförliga personer skall kunna beviljas befrielse från begravningskostnader. Lagmotionerna innehåller också andra mera utförliga förslag som utskottet ändå inte anser sig kunna tillstyrka i detta sammanhang. Utskottet har inte heller godkänt propositionen utan ändringar. Utskottet har därför beslutat godkänna lagförslaget utifrån propositionen och lagmotionerna med följande lydelse: "En församling eller en kyrklig samfällighet kan utan hinder av 2 mom. helt eller delvis bevilja befrielse från de avgifter som avses i 1 mom. på den grund att den avlidne var frontveteran eller

av något (*utesl.*) därmed jämförbart skäl. *Befrielsen från avgifter kan också gälla en sådan persons maka.*" Denna formulering har beaktats ovan i motiveringen till lagförslaget.

Graderingen av avgiften utifrån hur länge medlemskapet i kyrkan har varat, som utskottet har behandlat i sitt betänkande FvUB 21/2002 rd, är en principiellt viktig ändring som kräver grundlig beredning. Utskottet avser att bevaka beredningen och även i övrigt vidta nödvändiga åtgärder i saken. Men på detta stadium är det viktigaste att säkerställa att denna lagändring

som gäller våra krigsveteraner genomförs så fort som möjligt.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns enligt regeringens proposition samt lagmotion LM 2/2003 rd, LM 4/2003 rd, LM 8/2003 rd, LM 19/2003 rd och LM 58/2003 rd med följande ändring:

Lag

om ändring av 6 § begravningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 6 § begravningslagen av den 6 juni 2003 (457/2003) ett nytt 3 mom. som följer:

6 §

En församling eller en kyrklig samfällighet kan utan hinder av 2 mom. helt eller delvis bevilja befrielse från de avgifter som avses i 1 mom. på den grund att den avlidne var frontveteran el-

ler av något (*utesl.*) därmed jämförbart skäl. Befrielsen från avgifter kan också gälla en sådan persons maka.

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 12 juni 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml

Kari Kärkkäinen /kd
Rosa Meriläinen /gröna
Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /cent
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölle /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.